

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT 629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04 UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
ZESPÓŁ REALIZACJI 00 - 503 W A R S Z A W A
BADAŃ 621 - 07 - 57, 628 - 90 - 17 TELEFAX 629 - 40 - 89
INTERNET: <http://www.cbos.pl> E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/29/29/96

NASTROJE SPOŁECZNE W OKRESIE FORMOWANIA SIĘ RZĄDU WŁODZIMIERZA CIMOSZEWICZA

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, LUTY '96

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Sondaż przeprowadziliśmy¹ już po desygnowaniu Włodzimierza Cimoszewicza na premiera, ale jeszcze przed zakończeniem prac nad tworzeniem nowego rządu. O tym, że Polacy z dystansem podchodzą do zmian na najwyższych szczeblach władzy, świadczy fakt, że okres formowania się nowego gabinetu nie przyniósł zmian ani w ocenie sytuacji politycznej, ani w prognozie jej rozwoju w ciągu najbliższego roku.

OCENA ROZWOJU SYTUACJI W KRAJU

W porównaniu ze styczniem nieco zmalał społeczny optymizm. Nadal jednak utrzymuje się na poziomie wyższym niż w grudniu. W lutym odsetek badanych twierdzących, że sytuacja w kraju rozwija się w dobrym kierunku, niewiele się zmniejszył (różnica w granicach błędu statystycznego). O niewielkim pogorszeniu nastrojów może świadczyć jednak zmniejszenie się dystansu między społecznym optymizmem i pesymizmem: w styczniu odsetek optymistów był o 15 punktów procentowych wyższy niż odsetek pesymistów, obecnie różnica ta zmalała do 9 punktów.

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?
w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II
	'95											'96	
W dobrym	23	26	29	26	29	27	27	34	41	45	40	46	43
W złym	61	58	54	54	49	54	53	45	39	32	33	31	34
Trudno powiedzieć	16	16	17	20	22	19	20	21	21	23	28	23	24

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (69) zrealizowano w dniach 2-6 lutego '96 na 1205-osobowej reprezentatywnej próbie losowej dorosłych mieszkańców Polski.

Optymistami są częściej mężczyźni (47%) niż kobiety (38%), najczęściej najmłodsze roczniki ankietowanych (52%). Optimizm oceniających rozwój sytuacji w kraju rośnie wraz z ich wykształceniem i jest tym większy, im lepiej ankietowani postrzegają własną sytuację materialną. Pozytywnie ocenia rozwój sytuacji w kraju 58% respondentów z wyższym wykształceniem, 59% prywatnych przedsiębiorców oraz 58% osób deklarujących dobre warunki materialne. Częściej niż pozostali pozytywnie oceniają rozwój sytuacji w kraju osoby wykazujące te cechy społecznego położenia, które sprzyjają wyższej pozycji społecznej i ekonomicznej. Być może zapewnienia nowego premiera o utrzymaniu kierunku reform gospodarczych i polityki w zakresie przekształceń własnościowych budzą w tych kategoriach społecznych nadzieję na korzystny rozwój ogólnej sytuacji w kraju.

Pesymiści to najczęściej osoby osiągające najniższe dochody na osobę w rodzinie (41%) i oceniające warunki materialne własnych gospodarstw jako złe (45%). Najwidoczniej w tych grupach społecznych obietnice reform wyzwalają osobiste nadzieje w stopniu mniejszym niż w grupach zajmujących mocniejsze pozycje ekonomiczne.

Kilkakrotnie więcej optymistów (66%) niż pesymistów (17%) jest też wśród osób deklarujących lewicowe poglądy polityczne.

Wśród zadowolonych z rozwoju sytuacji w kraju wyborcy Aleksandra Kwaśniewskiego przeważają nad elektoratem Lecha Wałęsy. W porównaniu ze styczniem '96 ustabilizowały się ogólne nastroje w elektoratach obecnego i poprzedniego prezydenta.

Tabela 2. Ocena kierunku rozwoju sytuacji w kraju w elektoratach Aleksandra Kwaśniewskiego i Lecha Wałęsy

Elektoraty	Dobry				Zły				Trudno powiedzieć			
	przed II turą	po II turze	I' 96	II' 96	przed II turą	po II turze	I' 96	II' 96	przed II turą	po II turze	I' 96	II' 96
Aleksandra Kwaśniewskiego	34	56	58	59	46	26	22	20	20	18	20	21
Lecha Wałęsy	54	39	32	31	28	36	46	48	18	26	22	21
Ogółem	41	45	46	43	39	32	31	34	21	23	23	24

OCENA SYTUACJI POLITYCZNEJ

W ciągu ostatniego miesiąca nie zmieniła się ocena obecnej sytuacji politycznej w Polsce. Odsetek tych, którzy postrzegają ją jako złą, jest niemal trzykrotnie wyższy niż odsetek oceniających ją dobrze. Mimo to w ciągu ostatnich czterech miesięcy można zauważyć stałą, choć na minimalnym poziomie, tendencję wzrostu zadowolenia z rozwoju sytuacji politycznej. Nieznaczne wahania opinii w stosunku do ubiegłego miesiąca (wzrost ocen negatywnych o 2 punkty procentowe) nie mają istotnego statystycznie znaczenia. Zatem ustąpienie premiera Józefa Oleksego i formowanie się nowego gabinetu nie wywarły znaczącego wpływu na ocenę obecnej sytuacji politycznej.

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce?

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II
	'95											'96	
Dobra	5	6	6	8	9	7	7	7	10	10	11	12	13
Ani dobra, ani zła	34	38	40	34	38	39	33	36	48	38	44	42	37
Zła	53	46	45	47	40	40	48	44	33	39	34	36	38
Trudno powiedzieć	8	10	9	11	14	14	12	12	9	12	12	11	12

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Negatywną ocenę obecnej sytuacji politycznej najczęściej wystawiają osoby z wyższym wykształceniem (57%) oraz kadra kierownicza i inteligencja (52%), a także zwolennicy prawicy (59%). W porównaniu ze styczniem '96 wzrosło (o 5 punktów) niezadowolenie z sytuacji politycznej wśród tych, którzy w wyborach prezydenckich oddali głos na Lecha Wałęsę.

Wśród tych nielicznych (13%), którzy dobrze oceniają obecną sytuację polityczną, wyróżniają się dwie grupy: sympatycy lewicy (29%) oraz pracownicy fizyczno-umysłowi (25%). Trzeba jednak podkreślić, że we wszystkich grupach (bez względu na przyjęte kryterium zróżnicowania) negatywne oceny sytuacji politycznej dominują nad ocenami pozytywnymi.

OCENA SYTUACJI GOSPODARCZEJ

Nie zmieniła się ocena sytuacji gospodarczej Polski. Oznacza to, że styczniowy znaczny wzrost ocen pozytywnych (o 9 punktów procentowych w porównaniu z grudniem '95) utrzymał się na tym samym poziomie. Można więc przypuszczać, że podobnie jak miesiąc temu postrzeganie sytuacji gospodarczej jest źródłem społecznego optymizmu i - być może - czynnikiem stabilizującym oceny innych sfer życia publicznego.

Tabela 4. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce?

w procentach

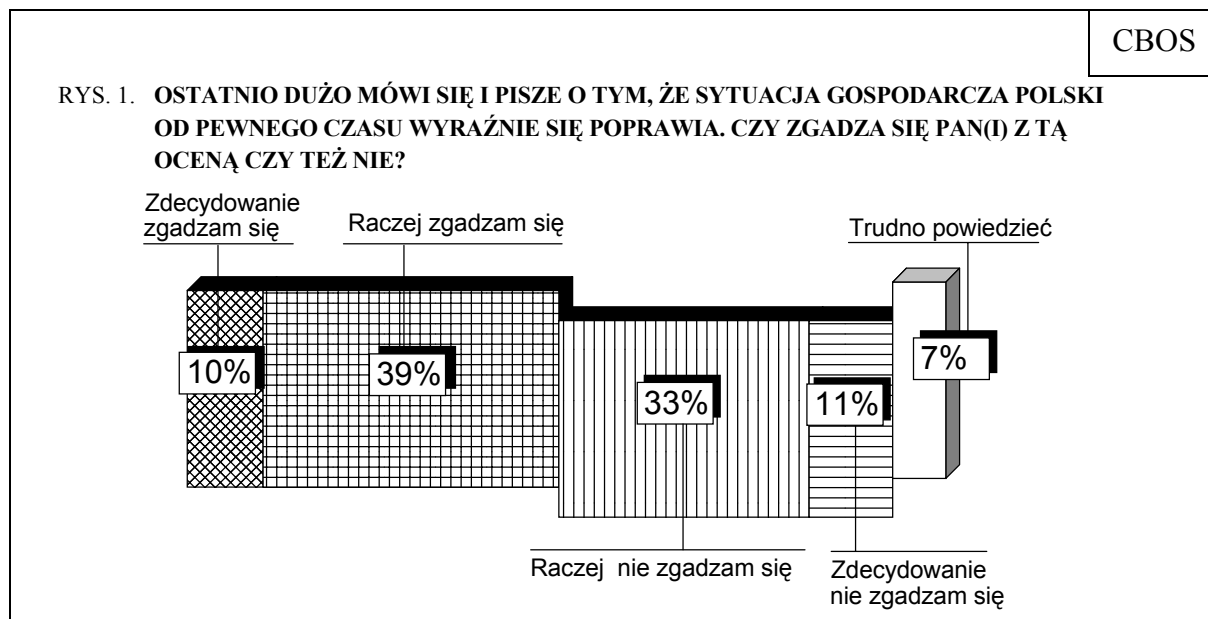
Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II
	95											'96	
Dobra	7	9	11	10	14	12	12	13	12	19	15	24	25
Ani dobra, ani zła	36	35	38	36	38	40	35	39	41	42	42	44	41
Zła	53	52	46	48	42	41	44	41	44	33	35	26	27
Trudno powiedzieć	5	5	5	6	7	7	9	7	3	6	8	7	7

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Im wyższe wykształcenie i lepsze warunki materialne ankietowanych, tym częściej postrzegają oni sytuację gospodarczą kraju jako dobrą. Największy odsetek ocen pozytywnych deklarują prywatni przedsiębiorcy (39%) i robotnicy wykwalifikowani (36%). W tej ostatniej grupie w porównaniu ze styczniem nastąpił znaczny wzrost ocen pozytywnych (o 12 punktów procentowych).

Sytuację gospodarczą jako złą oceniają - częściej niż pozostali - osoby o złej kondycji materialnej (38%) oraz rolnicy (43%) i bezrobotni (37%), a zatem grupy, które generalnie zaliczane są do najsłabszych ekonomicznie. Można więc powiedzieć, że sytuację gospodarczą kraju postrzega się z punktu widzenia własnej kondycji finansowej oraz atrakcyjności na rynku pracy.

Ciekawe, czy styczniowy wzrost optymizmu w postrzeganiu sytuacji gospodarczej Polski jest wynikiem chwilowego wahanie opinii społecznej i incydentalnej oceny jakiegoś wydarzenia, czy też podstawą ocen są obserwacje rozwoju gospodarki poczynione w dłuższym okresie.

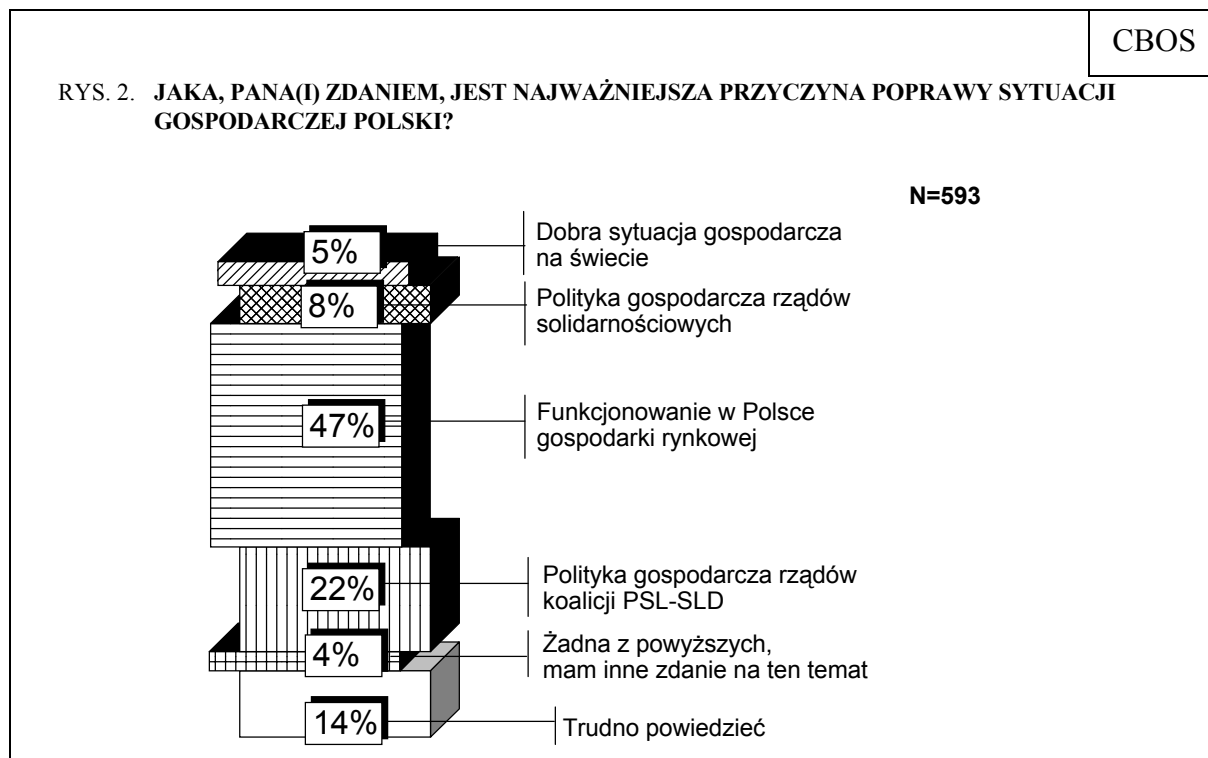
Opinie o tym, że od pewnego czasu poprawia się sytuacja gospodarcza, są podzielone: 49% badanych zgadza się z tą oceną, natomiast 44% jest przeciwnego zdania.

Na różnicowanie opinii rzutują te same czynniki, od których zależy ocena sytuacji gospodarczej - poziom wykształcenia i ocena własnych warunków materialnych. Im wyższe wykształcenie i lepsze warunki materialne, tym większy odsetek ankietowanych postrzega nie tylko obecną poprawę sytuacji gospodarczej, ale także zauważa, że proces ten trwa od dłuższego czasu. Z opinią, że sytuacja gospodarcza poprawia się od pewnego czasu, zgadza się 69% kadry kierowniczej i inteligencji, 62% uczniów i studentów, 71% osób z wyższym wykształceniem, 70% dobrze sytuowanych, 56% najmłodszych respondentów. Pogląd ten podziela większość (71%) ankietowanych zorientowanych lewicowo.

Odmiennego zdania częściej niż pozostali są robotnicy niewykwalifikowani (57%), bezrobotni (52%), osoby najslabsze ekonomicznie (53%) oraz zwolennicy prawicy (52%).

Respondentów, którzy zgadzają się z opinią, że gospodarka kraju poprawia się (ogółem 593 osoby), prosiliśmy o wskazanie przyczyny tej poprawy.

OPINIE OSÓB, KTÓRE SĄDZĄ, ŻE GOSPODARKA KRAJU SIĘ POPRAWIA

Zdaniem blisko połowy postrzegających pozytywne zmiany gospodarcze, najważniejszą przyczyną poprawy sytuacji gospodarczej jest wprowadzenie gospodarki rynkowej. Na drugim miejscu ankietowani wymieniają politykę gospodarczą rządzącej obecnie koalicji. Inne przyczyny odgrywają według badanych znacznie mniejszą rolę. Na obecną poprawę gospodarki jako skutek polityki rządów solidarnościowych najczęściej wskazują zwolennicy prawicy (17%) oraz bezrobotni (16%). Jako sukces obecnie rządzącej koalicji PSL-SLD częściej niż inni postrzegają ją robotnicy (36%), renciści (37%), osoby w wieku 55-64 lata oraz badani o lewicowej orientacji politycznej.

OCENA RÓŻNYCH SFER ŻYCIA PUBLICZNEGO

Sytuacja w zakładach pracy oraz warunki życia rodzin oceniane są podobnie jak w poprzednich miesiącach. Niewielkie wahania opinii nie są istotne statystycznie.

Tabela 5. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację w Pana(i) zakładzie pracy? Czy jest ona:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												I	II	
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII				
	'95											'96			
N=	606	563	596	595	551	518	573	568	600	587	615	581	597		
Dobra	31	32	31	32	32	36	32	33	33	40	38	40	39		
Ani dobra, ani zła	28	31	35	27	31	26	34	31	29	29	32	28	30		
Zła	39	35	33	39	33	36	32	32	34	27	28	30	27		
Trudno powiedzieć	2	2	2	2	3	2	3	3	4	4	2	2	4		

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Tabela 6. Czy obecnie Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												I	II	
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII				
	'95											'96			
N=	17	17	17	19	21	20	18	19	20	24	22	23	24		
Dobrze	17	17	17	19	21	20	18	19	20	24	22	23	24		
Ani dobrze, ani źle	54	54	58	53	53	56	54	55	56	53	58	56	55		
Źle	29	28	25	27	27	24	27	26	24	23	20	20	21		
Trudno powiedzieć	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0		

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Wskaźnik sytuacji materialnej gospodarstw domowych jest od dłuższego czasu dość stabilny i ulega tylko nieznacznym okresowym wahaniom. Również w lutym nie odnotowano żadnych zmian nastrojów w tej sferze życia społecznego.

Tabela 7. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecne warunki materialne swojego gospodarstwa domowego.

Czy są one:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												I	II	
	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII				
	'95											'96			
N=	15	17	17	19	18	19	18	16	19	17	21	20	20		
Dobre	15	17	17	19	18	19	18	16	19	17	21	20	20		
Ani dobre, ani złe	45	45	44	49	45	46	44	47	46	45	47	47	48		
Złe	39	39	39	32	37	35	38	36	34	38	32	33	32		

Zasadniczo nie zmieniło się samopoczucie badanych mierzone oceną zmian warunków życia w ciągu minionych 12 miesięcy.

Tabela 8

w procentach

Czy w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy Panu(i) i Pana(i) rodzinie żyje się:	Wskazania respondentów według terminów badań					
	IV '94	X '94	IV '95	XI '95	I '96	II '96
- lepiej	17	11	9	12	16	16
- tak samo jak rok temu	44	32	36	47	50	48
- gorzej	47	56	55	40	33	35
Trudno powiedzieć	2	1	1	1	1	1

Ogólnie można skonstatować, że wszystkie wskaźniki dotyczące gospodarstw domowych już drugi miesiąc pozostają na tym samym poziomie. Można więc mówić o stabilizacji ocen warunków życia rodzin, ich sytuacji materialnej, a także retrospektywnej oceny zmian warunków życia w ciągu ostatniego roku.

Ogólnemu poczuciu stabilizacji życia publicznego towarzyszy zmniejszenie się poczucia chaosu w kraju (odsetek uważających, że nikt nie panuje nad rozwojem sytuacji w kraju zmalał o 5 punktów procentowych), przy jednoczesnym wzroście poczucia ładu społecznego (również o 5 punktów zwiększył się odsetek tych, którzy twierdzą, że wszystkie ważne sprawy w kraju są w dobrych rękach). Nadal co czwarty ankietowany nie ma wyrobionego poglądu na ten temat.

Tabela 9.

w procentach

Czy uważa Pan(i), że	Wskazania respondentów według terminów badań									
	III '92	V '92	IX '92	I '93	V '93	VI '93	II '94	X '94	XII '95	II '96
Wszystkie ważne sprawy w kraju są w dobrych rękach czy też	10	5	16	9	7	10	16	9	20	25
Nikt obecnie nie panuje nad rozwojem sytuacji w kraju	68	77	58	68	78	68	58	70	56	51
Trudno powiedzieć	22	18	26	23	15	22	27	20	24	24

Poczucie chaosu jest najczęstsze wśród uczniów i studentów (73%), bezrobotnych (64%) oraz pracowników fizyczno-umysłowych (60%) i robotników wykwalifikowanych (61%). Również 70% zadeklarowanych zwolenników prawicy skłonnych jest uznać, że obecnie nikt nie panuje nad rozwojem sytuacji w kraju.

O tym, że w życiu publicznym panuje ład, a wszystkie ważne sprawy w kraju są w dobrych rękach, najczęściej przekonani są zwolennicy lewicy (49%).

PROGNOZY

Nie zmieniły się znacząco prognozy dotyczące rozwoju ogólnej sytuacji w Polsce w ciągu najbliższego roku. Warto podkreślić, że chociaż spadek odsetka badanych twierdzących, że się ona pogorszy, jest niewielki (o 2 punkty procentowe), to jednak zaznaczył się on już kolejny miesiąc.

Największymi optymistami są pod tym względem ankietowani o lewicowych poglądach politycznych (51%). Największy pesymizm w postrzeganiu przyszłości kraju deklarują sympatycy prawicy (19%). O tym, że w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce nie zmieni się, najczęściej przekonani są badani o poglądach prawicowych (56%) i centrowych (48%).

Tabela 10. A jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce - ogólnie rzecz biorąc - poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań											
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	I	II
	'95										'96	
Poprawi się	21	20	18	18	20	18	19	19	27	29	31	30
Nie zmieni się	49	49	50	49	49	48	48	51	45	43	44	47
Pogorszy się	21	22	23	22	20	21	18	16	10	15	13	11
Trudno powiedzieć	9	9	9	11	11	13	15	14	18	14	12	12

Podobnie jak w styczniu '96, ankietowani ze spokojem oczekują rozwoju sytuacji politycznej w kraju. Wyraża się to stabilizacją prognoz oraz utrzymującą się od dawna przewagą optymistów nad pesymistami. Nieco wzrósł (o 3 punkty procentowe) odsetek badanych, którzy nie oczekują żadnych zmian w tej sferze życia publicznego.

Tabela 11. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II
	'95										'96		
Poprawi się	23	24	23	19	24	20	20	22	27	32	30	35	34
Nie zmieni się	47	50	47	47	44	44	43	45	42	32	35	37	40
Pogorszy się	15	14	16	14	12	13	12	9	8	16	16	11	10
Trudno powiedzieć	16	13	14	20	20	23	25	24	23	19	19	17	16

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Z największą ufnością oczekują rozwoju sytuacji politycznej osoby o poglądach lewicowych, z których ponad połowa (56%) jest zdania, że się ona poprawi. Większy optymizm co do poprawy sytuacji politycznej cechuje, co oczywiste, wyborców prezydenta Aleksandra Kwaśniewskiego. Prognozy te ustabilizowały się w porównaniu z ubiegłym miesiącem.

Tabela 12

w procentach

Czy w ciągu najbliższego roku sytuacja polityczna w Polsce:	Elektoraty			
	Aleksandra Kwaśniewskiego		Lecha Wałęsy	
	I '96 (N=516)	II '96 (N=498)	I '96 (N=371)	II '96 (N=384)
- poprawi się	49	50	19	19
- pozostanie bez zmian	31	35	44	47
- pogorszy się	5	4	19	19
Trudno powiedzieć	15	11	18	15

Nie odnotowaliśmy zmian w przewidywaniach dotyczących sytuacji gospodarczej Polski. Podobnie jak miesiąc temu tylko nieliczni spodziewają się pogorszenia stanu gospodarki. Odsetek optymistów wielokrotnie przewyższa odsetek pesymistów w prognozowaniu sytuacji gospodarczej w ciągu najbliższego roku. Największym optymizmem co do przyszłości gospodarczej kraju wyróżniają się badani o poglądach lewicowych (59%) oraz robotnicy wykwalifikowani (52%).

Tabela 13. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja gospodarcza w Polsce:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII	I	II
	'95											'96	
Poprawi się	26	26	26	25	29	25	25	27	33	38	35	39	38
Nie zmieni się	44	47	48	47	47	43	45	44	41	36	38	39	41
Pogorszy się	16	18	16	14	12	14	11	10	7	10	12	8	8
Trudno powiedzieć	14	9	11	14	13	18	18	19	19	16	15	14	14

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Nie zmieniły się prognozy dotyczące sytuacji w zakładach pracy badanych oraz warunków życia gospodarstw domowych. Warto odnotować, że minimalnie zwiększyła się niepewność w przewidywaniach odnoszących się do warunków materialnych rodzin respondentów (wzrost odpowiedzi „trudno powiedzieć” o 3 punkty).

Tabela 14. Czy, Pana(i) zdaniem, w ciągu najbliższego roku sytuacja w Pana(i) zakładzie pracy:

w procentach

Oceny	Wskazania respondentów według terminów badań												I	II	
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII				
	'95											'96			
N=	607	571	602	601	551	515	573	565	600	591	624	584	603		
Poprawi się	22	26	22	21	25	29	26	30	26	31	33	30	30		
Nie zmieni się	45	47	46	46	45	43	41	44	48	44	43	46	47		
Pogorszy się	20	18	19	22	18	13	15	13	11	11	12	12	11		
Trudno powiedzieć	12	9	13	11	11	15	18	13	15	14	12	12	12		

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Tabela 15. Jak Pan(i) sądzi, czy za rok Panu(i) i Pana(i) rodzinie będzie się żyło:

w procentach

Prognozy	Wskazania respondentów według terminów badań												I	II	
	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI(1)	XI(2)	XII				
	'95											'96			
N=	20	19	17	18	22	17	20	20	25	25	25	27	27		
Lepiej	20	19	17	18	22	17	20	20	25	25	25	27	27		
Tak samo	47	48	49	45	48	46	46	48	46	47	41	44	42		
Gorzej	22	20	21	22	20	21	20	15	13	12	15	13	13		
Trudno powiedzieć	11	13	13	15	10	16	15	16	16	15	19	15	18		

(1) realizacja w dniach: 9-12 XI; (2) realizacja w dniach: 24-29 XI

Poprawy warunków życia swoich gospodarstw domowych oczekują - częściej niż pozostali - osoby młode (do 34 roku życia), wykształcone, zamożne oraz zadeklarowani zwolennicy lewicy (45%). Liczba optymistów w tej ostatniej grupie zwiększyła się w ciągu ostatniego miesiąca o 5 punktów procentowych. Największe obawy co do przyszłych warunków życia wyrażają osoby mające złą sytuację materialną, z których co czwarta (23%) spodziewa się dalszego pogorszenia warunków życia własnej rodziny. Warto też zaznaczyć, że w porównaniu z ubiegłym miesiącem znacznie zmalała (o 15 punktów) liczba bezrobotnych oczekujących zmiany swoich warunków życia.

W lutym odnotowaliśmy niewielkie w porównaniu ze styczniem pogorszenie ocen ogólnego rozwoju sytuacji w kraju. Desygnowanie nowego premiera i tworzenie rządu nie wpłynęły na zmianę oceny sytuacji politycznej, jak również ocen pozostałych sfer życia publicznego.

Stabilne okazały się także prognozy odnoszące się do różnych dziedzin życia publicznego, politycznego, gospodarczego i osobistych warunków życia badanych.

Blisko połowa ankietowanych zgadza się ze stwierdzeniem, że sytuacja gospodarcza Polski wyraźnie się poprawia. Większość upatruje przyczyn tej poprawy w funkcjonowaniu gospodarki rynkowej.

Jednocześnie - mimo że zmniejszyło się poczucie chaosu w życiu publicznym i wzrosło poczucie ładu społecznego - nadal połowa ankietowanych jest zdania, że nikt obecnie nie panuje nad rozwojem sytuacji w kraju.

A N E K S

PODZIAŁ NA REGIONY W BADANIACH CBOS

1. Region północny:

09 woj. elbląskie
10 woj. gdańskie
17 woj. koszalińskie
26 woj. olsztyńskie
39 woj. słupskie
41 woj. szczecińskie

2. Region zachodni:

11 woj. gorzowskie
12 woj. jeleniogórskie
20 woj. legnickie
45 woj. wałbrzyskie
47 woj. wrocławskie
49 woj. zielonogórskie

3. Region środkowozachodni:

05 woj. bydgoskie
13 woj. kaliskie
16 woj. konińskie
21 woj. leszczyńskie
29 woj. pilskie
32 woj. poznańskie
44 woj. toruńskie
46 woj. wrocławskie

4. Region środkowy:

01 woj. warszawskie
07 woj. ciechanowskie
24 woj. łódzkie
30 woj. piotrkowskie
31 woj. płockie
34 woj. radomskie
37 woj. sieradzkie
38 woj. skierniewickie

5. Region wschodni:

02 woj. białkopodlaskie
03 woj. białostockie
06 woj. chełmskie
22 woj. lubelskie
23 woj. łomżyńskie
28 woj. ostrołęckie
36 woj. siedleckie
40 woj. suwalskie
48 woj. zamojskie

6. Region południowo-wschodni:

15 woj. kieleckie
18 woj. krakowskie
19 woj. krośnieńskie
25 woj. nowosądeckie
33 woj. przemyskie
35 woj. rzeszowskie
42 woj. tarnobrzeskie
43 woj. tarnowskie

7. Region południowo-zachodni:

04 woj. bielskie
08 woj. częstochowskie
14 woj. katowickie
27 woj. opolskie

Tabela 1. Czy, ogólnie rzecz biorąc, sytuacja w naszym kraju idzie w dobrym czy też w złym kierunku?

(%)

	W dobrym	W złym	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	43	34	24	1205
Płeć				
Mężczyźni	47	31	21	570
Kobiety	38	36	26	635
Wiek				
do 24 lat	52	33	15	178
25-34	42	34	24	224
35-44	43	37	20	271
45-54	45	30	25	200
55-64	40	34	26	158
65 lat i więcej	33	32	35	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	39	35	26	452
Miasto do 20 tys.	49	25	26	166
od 21 do 100 tys.	46	31	23	200
101-500 tys.	43	34	23	248
501 tys. i więcej mieszk.	44	41	15	135
Region				
Północny	49	33	19	156
Zachodni	54	29	17	136
Środkowozachodni	47	24	28	174
Środkowy	38	42	20	217
Wschodni	37	34	28	140
Południowo-wschodni	39	36	25	176
Południowo-zachodni	39	34	28	206
Wykształcenie				
Podstawowe	35	39	27	420
Zasadnicze zawodowe	43	34	22	314
Średnie	47	29	24	367
Wyższe	58	26	16	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	56	27	17	77
Prac. umysł. niż. szczebla	45	29	25	109
Pracownicy fiz. - umysł.	42	28	30	60
Robotnicy wykwalifikowani	49	36	15	133
Robotnicy niewykwalifik.	40	30	30	52
Rolnicy	42	33	25	83
Prywatni przedsiębiorcy	59	27	14	62
Bierni zawodowo				
Renciści	35	33	32	170
Emeryci	38	33	29	205
Uczniowie i studenci	46	45	9	69
Bezrobotni	40	38	22	122
Gospodynie domowe i inni	34	43	23	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	49	29	22	139
Sektor państwowy	50	29	21	133
Sektor prywatny	47	32	21	232
Spółdzielczość	35	51	14	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	33	41	26	291
151 - 225	42	38	20	212
226 - 325	46	32	22	290
326 - 425	56	22	22	149
426 i powyżej	49	28	23	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	33	45	21	385
Średnie	42	30	28	573
Dobre	58	24	18	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	22	48	29	62
Raz w tygodniu	41	34	25	683
Kilka razy w roku	47	32	21	324
W ogóle nie uczestniczy	50	31	19	135
Poglądy polityczne				
Lewica	66	17	17	276
Centrum	48	30	22	302
Prawica	34	47	19	366
Trudno powiedzieć	25	36	39	261

Tabela 2. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację polityczną w Polsce. Czy jest ona: (%)

	dobra	ani ani dobra, ani zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	13	37	38	12	1205
Płeć					
Mężczyźni	15	36	42	7	570
Kobiety	11	38	35	16	635
Wiek					
do 24 lat	12	40	38	9	178
25-34	12	41	37	9	224
35-44	11	37	42	10	271
45-54	18	39	34	9	200
55-64	14	31	41	14	158
65 lat i więcej	10	31	38	21	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	11	39	35	14	452
Miasto do 20 tys.	21	34	34	12	166
od 21 do 100 tys.	14	34	40	11	200
101-500 tys.	10	38	42	9	248
501 tys. i więcej mieszk.	13	35	44	7	135
Region					
Północny	15	35	40	10	156
Zachodni	17	37	37	9	136
Środkowozachodni	15	32	36	16	174
Środkowy	11	43	37	9	217
Wschodni	19	29	33	19	140
Południowo-wschodni	7	38	46	9	176
Południowo-zachodni	10	40	39	11	206
Wykształcenie					
Podstawowe	12	36	32	20	420
Zasadnicze zawodowe	13	39	40	8	314
Średnie	15	38	40	7	367
Wyższe	11	30	57	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	9	34	52	4	77
Prac. umysł. niż. szczebla	8	45	39	8	109
Pracownicy fiz. - umysł.	25	32	38	5	60
Robotnicy wykwalifikowani	15	45	34	5	133
Robotnicy niewykwalifik.	7	51	27	14	52
Rolnicy	16	38	31	14	83
Prywatni przedsiębiorcy	18	29	39	13	62
Bierni zawodowo					
Renciści	15	38	29	18	170
Emeryci	12	31	42	15	205
Uczniowie i studenci	10	30	48	11	69
Bezrobotni	11	36	43	10	122
Gospodynie domowe i inni	10	33	43	15	61
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	13	39	41	8	139
Sektor państwowy	17	43	37	2	133
Sektor prywatny	13	39	38	9	232
Spółdzielczość	14	29	46	11	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	12	40	37	11	291
151 - 225	12	35	38	14	212
226 - 325	14	37	35	13	290
326 - 425	11	40	38	10	149
426 i powyżej	15	34	44	7	186
Ocena własnych war. mater.					
Złe	10	33	46	11	385
Średnie	12	39	35	14	573
Dobre	19	37	36	8	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	9	33	38	21	62
Raz w tygodniu	11	38	38	13	683
Kilka razy w roku	17	40	34	9	324
W ogóle nie uczestniczy	17	25	50	8	135
Poglądy polityczne					
Lewica	29	37	28	6	276
Centrum	15	43	30	11	302
Prawica	3	31	59	6	366
Trudno powiedzieć	8	38	29	25	261

Tabela 3. Jak Pan(i) ogólnie ocenia obecną sytuację gospodarczą w Polsce. Czy jest ona: (%)

	dobra	ani ani	dobra, zła	zła	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	41	27	7	1205	
Płeć						
Mężczyźni	29	40	27	4	570	
Kobiety	21	41	28	10	635	
Wiek						
do 24 lat	31	40	23	6	178	
25-34	22	48	24	6	224	
35-44	24	42	30	4	271	
45-54	28	37	25	10	200	
55-64	24	38	32	6	158	
65 lat i więcej	17	40	31	12	174	
Miejsce zamieszkania						
Wieś	16	43	33	8	452	
Miasto do 20 tys.	27	40	26	7	166	
od 21 do 100 tys.	33	36	21	9	200	
101-500 tys.	34	36	24	6	248	
501 tys. i więcej mieszk.	23	50	24	4	135	
Region						
Północny	28	49	19	4	156	
Zachodni	29	37	28	6	136	
Środkowo-zachodni	28	34	30	8	174	
Środkowy	16	50	28	6	217	
Wschodni	20	37	32	11	140	
Południowo-wschodni	16	39	35	10	176	
Południowo-zachodni	35	37	20	7	206	
Wykształcenie						
Podstawowe	19	39	32	11	420	
Zasadnicze zawodowe	24	40	32	4	314	
Średnie	29	41	23	8	367	
Wyższe	34	52	12	2	105	
Grupa społ.-zaw. pracujący						
Kadra kier., inteligencja	30	53	14	3	77	
Prac. umysł. niż. szczebla	28	42	24	5	109	
Pracownicy fiz.- umysł.	24	36	35	6	60	
Robotnicy wykwalifikowani	36	37	24	3	133	
Robotnicy niewykwalifik.	18	63	15	4	52	
Rolnicy	6	43	43	8	83	
Prywatni przedsiębiorcy	39	44	12	5	62	
Bierni zawodowo						
Renciści	20	38	27	15	170	
Emeryci	21	39	31	9	205	
Uczniowie i studenci	38	44	14	3	69	
Bezrobotni	19	37	37	7	122	
Gospodynie domowe i inni	28	27	36	9	61	
Pracujący poza rolnictwem						
Sfera budżetowa	25	48	21	6	139	
Sektor państwowy	35	43	18	4	133	
Sektor prywatny	32	41	22	5	232	
Spółdzielczość	19	45	31	5	24	
Dochody na jedną osobę						
Poniżej 150 zł	17	40	36	7	291	
151 - 225	23	39	33	5	212	
226 - 325	22	42	24	12	290	
326 - 425	38	36	22	4	149	
426 i powyżej	36	44	17	3	186	
Ocena własnych war. mater.						
Złe	16	38	38	8	385	
Średnie	23	43	26	8	573	
Dobre	42	40	15	3	247	
Udział w prakt. religijnych						
Kilka razy w tygodniu	12	41	32	15	62	
Raz w tygodniu	23	41	29	8	683	
Kilka razy w roku	28	42	25	5	324	
W ogóle nie uczestniczy	32	39	22	7	135	
Poglądy polityczne						
Lewica	34	40	22	3	276	
Centrum	24	46	23	7	302	
Prawica	26	38	32	3	366	
Trudno powiedzieć	13	40	31	17	261	

Tabela 4. Ostatnio dużo mówi się i pisze o tym, że sytuacja gospodarcza Polski od pewnego czasu wyraźnie się poprawia. Czy zgadza się Pan(i) z tą oceną czy też nie?

(%)

	Zgadzam się	Nie zgadzam się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	49	44	7	1205
Płeć				
Mężczyźni	57	39	4	570
Kobiety	43	47	10	635
Wiek				
do 24 lat	56	41	3	178
25-34	51	45	4	224
35-44	46	48	6	271
45-54	52	42	6	200
55-64	54	39	7	158
65 lat i więcej	40	44	16	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	42	49	9	452
Miasto do 20 tys.	54	37	9	166
od 21 do 100 tys.	55	38	7	200
101-500 tys.	53	45	3	248
501 tys. i więcej mieszk.	57	40	4	135
Region				
Północny	55	41	4	156
Zachodni	62	29	8	136
Środkowozachodni	58	34	8	174
Środkowy	41	52	7	217
Wschodni	45	47	9	140
Południowo-wschodni	42	52	6	176
Południowo-zachodni	48	46	6	206
Wykształcenie				
Podstawowe	40	48	12	420
Zasadnicze zawodowe	50	46	4	314
Średnie	54	42	5	367
Wyższe	71	27	2	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	69	24	7	77
Prac. umysł. niż. szczebla	53	44	2	109
Pracownicy fiz. - umysł.	43	45	13	60
Robotnicy wykwalifikowani	55	42	2	133
Robotnicy niewykwalifik.	38	57	5	52
Rolnicy	40	51	9	83
Prywatni przedsiębiorcy	57	42	2	62
Bierni zawodowo				
Renciści	46	43	11	170
Emeryci	46	44	10	205
Uczniowie i studenci	62	36	2	69
Bezrobotni	46	52	2	122
Gospodynie domowe i inni	44	41	15	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	58	36	6	139
Sektor państwowy	54	40	6	133
Sektor prywatny	52	44	3	232
Spółdzielczość	35	57	8	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	38	55	7	291
151 - 225	54	38	7	212
226 - 325	51	42	7	290
326 - 425	60	34	6	149
426 i powyżej	59	35	6	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	41	53	6	385
Średnie	47	46	8	573
Dobre	70	24	6	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	33	58	9	62
Raz w tygodniu	47	45	8	683
Kilka razy w roku	55	39	6	324
W ogóle nie uczestniczy	57	38	5	135
Poglądy polityczne				
Lewica	71	25	4	276
Centrum	54	40	6	302
Prawica	43	52	4	366
Trudno powiedzieć	31	55	14	261

Tabela 5. Proszę powiedzieć, które ze stwierdzeń jest bliższe Pana(i) opinii. Czy uważa Pan(i), że: 1 - Wszystkie ważne sprawy w kraju są w dobrych rękach; 2 - Nikt obecnie nie panuje nad rozwojem sytuacji w kraju

(%)

	1	2	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	25	51	24	1205
Płeć				
Mężczyźni	29	50	21	570
Kobiety	22	52	26	635
Wiek				
do 24 lat	22	62	16	178
25-34	26	54	21	224
35-44	28	57	15	271
45-54	26	48	26	200
55-64	26	38	36	158
65 lat i więcej	22	43	35	174
Miejsce zamieszkania				
Wieś	25	43	31	452
Miasto do 20 tys.	33	49	18	166
od 21 do 100 tys.	27	52	21	200
101-500 tys.	24	58	18	248
501 tys. i więcej mieszk.	17	64	19	135
Region				
Północny	23	60	17	156
Zachodni	29	45	26	136
Środkowozachodni	33	43	24	174
Środkowy	19	62	19	217
Wschodni	26	40	34	140
Południowo-wschodni	21	50	29	176
Południowo-zachodni	27	53	20	206
Wykształcenie				
Podstawowe	23	43	34	420
Zasadnicze zawodowe	30	51	19	314
Średnie	24	61	15	367
Wyższe	23	47	29	105
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	22	53	26	77
Prac. umysł. niż. szczebla	29	57	15	109
Pracownicy fiz. - umysł.	22	60	19	60
Robotnicy wykwalifikowani	25	61	14	133
Robotnicy niewykwalifik.	40	41	20	52
Rolnicy	25	42	33	83
Prywatni przedsiębiorcy	41	42	17	62
Bierni zawodowo				
Renciści	30	35	34	170
Emeryci	21	49	30	205
Uczniowie i studenci	14	73	13	69
Bezrobotni	17	64	20	122
Gospodynie domowe i inni	27	40	33	61
Pracujący poza rolnictwem				
Sfera budżetowa	26	54	20	139
Sektor państwowy	27	57	16	133
Sektor prywatny	29	52	19	232
Spółdzielczość	37	52	11	24
Dochody na jedną osobę				
Poniżej 150 zł	20	54	26	291
151 - 225	34	46	20	212
226 - 325	25	49	25	290
326 - 425	25	53	22	149
426 i powyżej	29	51	20	186
Ocena własnych war. mater.				
Złe	19	57	24	385
Średnie	26	48	26	573
Dobre	33	48	18	247
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	14	57	29	62
Raz w tygodniu	23	51	27	683
Kilka razy w roku	31	49	20	324
W ogóle nie uczestniczy	30	55	15	135
Poglądy polityczne				
Lewica	49	32	19	276
Centrum	27	50	23	302
Prawica	13	70	17	366
Trudno powiedzieć	15	46	39	261

Tabela 6. Jak Pan(i) sądzi, czy w ciągu najbliższego roku sytuacja w Polsce poprawi się, pogorszy czy też się nie zmieni?

(%)

	Poprawi się	Nie zmieni się	Pogorszy się	Trudno powiedzieć	Liczba osób
Ogółem	30	47	11	12	1205
Płeć					
Mężczyźni	34	45	11	9	570
Kobiety	26	48	11	14	635
Wiek					
do 24 lat	27	55	10	8	178
25-34	28	54	9	9	224
35-44	26	50	14	11	271
45-54	33	46	8	13	200
55-64	36	39	11	14	158
65 lat i więcej	34	35	13	18	174
Miejsce zamieszkania					
Wieś	31	44	8	17	452
Miasto do 20 tys.	36	46	11	7	166
od 21 do 100 tys.	37	45	9	9	200
101-500 tys.	26	45	17	12	248
501 tys. i więcej mieszk.	18	61	16	6	135
Region					
Północny	34	43	13	11	156
Zachodni	33	52	6	9	136
Środkowo-zachodni	37	45	8	10	174
Środkowy	28	47	13	12	217
Wschodni	25	43	13	19	140
Południowo-wschodni	30	47	13	11	176
Południowo-zachodni	25	51	10	14	206
Wykształcenie					
Podstawowe	31	38	12	19	420
Zasadnicze zawodowe	27	51	10	12	314
Średnie	29	53	12	6	367
Wyższe	39	49	8	4	105
Grupa społ.-zaw. pracujący					
Kadra kier., inteligencja	34	53	7	5	77
Prac. umysł. niż. szczebla	29	55	11	5	109
Pracownicy fiz.- umysł.	26	57	13	3	60
Robotnicy wykwalifikowani	29	55	7	9	133
Robotnicy niewykwalifik.	36	53	4	7	52
Rolnicy	27	34	13	26	83
Prywatni przedsiębiorcy	35	45	11	9	62
Bierni zawodowo					
Renciści	35	37	9	19	170
Emeryci	32	40	15	13	205
Uczniowie i studenci	13	56	24	6	69
Bezrobotni	28	53	6	13	122
Gospodynie domowe i inni	26	39	15	20	61
Pracujący poza rolnictwem					
Sfera budżetowa	29	55	11	5	139
Sektor państwowy	32	54	7	6	133
Sektor prywatny	31	52	7	10	232
Spółdzielczość	28	51	18	3	24
Dochody na jedną osobę					
Poniżej 150 zł	24	49	9	17	291
151 - 225	33	44	12	10	212
226 - 325	35	42	11	13	290
326 - 425	28	57	5	10	149
426 i powyżej	31	50	15	4	186
Ocena własnych war. mater.					
Złe	23	48	14	14	385
Średnie	31	48	8	13	573
Dobre	38	42	12	8	247
Udział w prakt. religijnych					
Kilka razy w tygodniu	27	30	24	18	62
Raz w tygodniu	28	49	10	13	683
Kilka razy w roku	34	47	9	10	324
W ogóle nie uczestniczy	35	41	15	9	135
Poglądy polityczne					
Lewica	51	38	5	6	276
Centrum	32	48	9	11	302
Prawica	17	56	19	7	366
Trudno powiedzieć	24	42	8	26	261